ՀԱՅԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2782 — ՇԱԲԱԹ — 1331 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ 23 — 1913 ՓԵՏՐՎԱՐ 23 — 8

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ի, ՊՈԼԻՍ ՊԱԶԱՐ, ԱԼԻ ԺԱՆՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره خانهٔ باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐԻՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Դուռանները համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՁԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Եկեղեցական համար տողը 5 դրշ., մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ., մէկ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար նուազագոյն գնեցմանց
ԵՐԵՍՈՒՆ ՍԱՀՄԱՆԱՆ

10 ՓԱՐԱ — ❋ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❋ — 10 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ (*)

Նորէն գիտցածնիս մեծ բան մը չէ մինչեւ այս վայրկեանը։ Հաշտութիւն պիտի ըլլայ թէ ոչ։ Հարկաւ, Պատերազմին ամենէն տաք միջոցին իսկ կարելի էր այս հարցումը ընել։ Եթէ հիմա որոշ դեռին մը պէտք է որուն վրայ կոխելով հաստատապէս ըսենք թէ հաշտութիւն պիտի ըլլայ, չունինք այդ դեռինը։ Ընդհանուր տպաւորութիւն մը կայ միայն, բոլոր թերթերուն կողմէ արտայայտուած, և զինուորական գործողութեանց առկայուն վիճակէն զօրացած, թէ հաշտութիւն պիտի ըլլայ։

Դժբաղդաբար կառավարութիւնը, այս երկրին բոլոր հին ու նոր կառավարութեանց համաձայն, խորունկ ռազմատենչութիւն մը մէջ կը պահէ հանրային կարծիքը, և թերթերը պարտաւորուած են ճգնաժամ հեռագիրներէն, հոս ու հոն աւելի կամ նուազ վարպետութեամբ խլուած խօսքի պատառիկներէն մեծ եղրակացութիւններ հանել թէ հաշտութիւն պիտի ըլլայ, թէ պատերազմը պիտի շարունակուի, փոփոխակի եւ պարանցիկ կերպով։

Երկու շաբաթէ ի վեր եւրոպական թերթերու մէջ կը կարդանք թէ Բ. Դուռը Հայգը փաշայի պաշտօն տուած է։ Տէրութեանց միջամտութիւնը խնդրել։ Հոս կը հերքուէր։ «Թանին» մանաւանդ երկու շաբաթ առաջ կը գրէր թէ բացարձակապէս անհիմն են Հայգը փաշայի պաշտօնին նշանակմամբ տարածուած զրոյցները, թէ Տրիպոլսական պատերազմի հաշուով պետական մարդը Լոնտոն գացած է Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև առկախ խնդիրները կարգադրելու, Պաղտատի, Պասրայի, սանկ խնդիրներ...

Եւ, ո՛վ զարմանք, բաղմահերքուն Պապանդատէ ինքն է որ դարձեալ երկու օր առաջ «Թանին»ի մէջ կը գրէ թէ Բ. Դուռը Տէրութեանց միջամտութիւնը խնդրած է։ Արդ, այս թոհուբոհին մէջ ինչ կերպով կարելի է հանրային կարծիքին համար կռուան մը չենել։ Պապանդատէ հաստատելէ վերջ.Տէրութեանց թէ միջամտելու խնդրանք եղած է, կ'ուզէնայ որ ինք համամիտ չէ ասոր։ Իր համոզիտ ըլլալը կամ ոչ կարեւորութիւն չունի։ բայց խնդիրը այն է թէ այսօր ալ հաշտութեան խնդրոյն վրայ նոյն անստուգութեան մէջ ենք օրքան էինք երկու շաբաթ առաջ։

Ճար չկայ, աս տանկ պէտք է քաշենք, մինչեւ որ կացութիւնը ճշդուի, մինչեւ որ կատարեալ իրողութիւնը մէջտեղ ելլէ։

Իրերու արդի հանգամանքը աչքի առջեւ ունենալով։ չենք կարծեր որ կարծուածին չափ շուտ հաշտութիւն ըլլայ։ Տեսակցութիւնները իրարմէ շատ հեռի են։

Մինչեւ որ վճռական պատերազմական գործողութիւն մը չըլլայ։ մէկ կամ միւս կողմին ապիկարութիւնը արտայայտող, հաշտութեան բանակցութիւններ տեղի չեն կրնար ունենալ լրջօրէն, ինչ որ ալ ըսուի յայտնի կամ լռելեայն։ Կեանքի և մահու պայքար մըն է մղուածը, պէտք է որ պատերազմին բաղդը յաղթի մէկ կամ միւս կողմին համար։

Այս տեսութեամբ, մենք ա՛յն համոզումը ունինք թէ հաշտութիւնը շատ մօտիկը չէ։ Հաշտութեան խօսքեր ի հարկէ պիտի ըլլան, մինչեւ որ, սանկ նանկ, վճռական գործողութիւն մը պայթի և արդիւնքը ցոլանայ ամէնուն համար անտարակուսելի կերպով։

Մնացեալը ամբողջ դիւանագիտական ճաղ և քաղաքական ձգձգում է, այն տեսակէ՝ որ անզգակաս եղաւ արդէն այս պատերազմին բովանդակ ընթացքին։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ ՀԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Բարեկենդանն ու Բարեկենդանի խաղերը տրեւմեան քարտերու ծնունդ են։ Բարեկենդանի ծագումը շատ հին է։ Բիբլիական ասն մը չէ ան, այլ հեթանոսական քարտերու մնացորդ մը, որ երկար դարեր ապրեր է ու դեռ պիտի ապրի, դյուրութիւն պիտի ունենայ։

Մինչեւ այսօր արեւմտաքի ազգերը մեծ մասամբ, մասնաւոր յոյներն ու լատին ցեղերը, մեծ ոգեւորութեամբ կը նուիրուին այդ ասնին ու հանդէսներուն։ Հին ժամանակ ամենէն մեծ, ամենէն ընդհանուր, ժողովրդական ասն էր ան։ Բիբլիական ասէն եռքն ալ մնաց, ու զանուեցան նոյնիսկ պապեր որոնք անձամբ զեկավարեցին բարեկենդանի հոգոյ հանդիսութիւնները։

Մեր ընթերցողներուն կ'ուզենք գաղափար մը տալ այդ ասնական հանդէսներու նշանակութեան մասին։

Պէտք է լաւ ուշադրութիւն ընել որ տրեւմտաքի մէջ Բարեկենդանը փոքրցին գեղեցիկ արտայայտութիւններու հանդիսատես մը չէ եղած ու չէ։ Լուրջ եւ խիստ ամուսնական պատասխանատուութիւններու, երկար ժամանակ առաջ խորհուած ու իրականացած ալխատանքի մը արդիւնքն է, իր իսկութեան մէջ ոչ անիմաստ, այլ խորիրդաւոր։ Նոյնիսկ մրցանակներ, ժողովրդական ու բարձր դասակարգերու գնահատութիւններ կը պակէին այդ հանդիսութիւններու հեղինակները։

Բարեկենդանի հանդէսները ամենէն առաջ կրօնական աղօթքներու պատրաստութիւններ էին, ժողովրդական ընդհանուր ապաշխարութեան մասնակցութեամբ։ Հոգեկան պէտք մը կը լրացնեն անոնք, նուիրագործուած կրօնքն։ Ապէնց զան գեղարուեստի հանդէպ արեւմտեան ժողովուրդներու սէրը կը մատնանշէին անոնք։ Բարեկենդանի խաղերը կերպով մը գեղարուեստական գործեր, արարքներ կամ արտայայտութիւններ էին, որոնց կը նուիրուէին ամենալայն չափով ու կատարեալ նուիրումով։ Հին եւ նոր դարերուն մէջ այնպէսի խաղեր, այնպէսի բարեկենդանական ներկայացումներ տարբաւած են, որոնք գեղարուեստական անապատ գիւաղեր ու հիանալի արարադրութիւններ եղած են, միաքն ու հաճոյք կրթելու առնմանուած։

Առանց հետ մէկտեղ Բարեկենդանի այդ բոլոր խաղերը նկատուած էին ու են զուարթութեան, ժպիտի առաջացնող ու քարերաց դերի անակէտով։ Մարդիկ պէտք ունեցած են և ունին միշտ ժպտելու, նոյնիսկ ողբերու և թշուառութեան մէջ։ Ցիմարութիւն չէ այդ ժպիտը, այլ փիլիսոփայական հայեցողութեան մը ծնունդ։

Բարեկենդանի խաղերը հինեւրոպական մէջ յանախ նոյնացուած են Բագոսի ասնի հանդէսներուն հետ։ Այդ հանդէսներուն մէջ իշխանները, քաղաքներ ու թաղամասերն իսկ կ'ունենային իրենց դերը։ Ցանտ արքայական մեծ հանդէսները կը վերապահուէին Բարեկենդանին։ Աշխարհասնիմ ասներ կը տարբերուին, տեսարան արժէքներ, հարաւութիւն ու թեզ կը դրուին մէջտեղ, շատ տնամ զուսի գործոց հրաշակերտներ արտադրելու եւ հրապարակ դնելու համար։ Ուրախութիւնը կ'ընդհանրանար հոգ չունող արուեստն ու քաղաքակրթող գիտութեան հետ։ Հոգ էր հիներուն մեծութիւնը։ Բարեկենդանի թափորները միաձիգաբարութեան ու նման հանգէսները կ'ունենային իրենց իրրեւ մրցակից կամ նման բաներ։ Ո՛չ մէկ հանգէս կամ աշխարհասիրմամբ թափոր կը հաւասարէր տեսնոյ։

Շօշափելի փաստ մը ընծայելու համար պիտի նկարագրենք հին թատերի մը թափառութեան հանդէսին թափորը. որ կազմակերպուած էր բարեկենդանի թափորներու տիպարին վրայ, ինչպէս կը վկայէ հին դարու պատմիչ մը։ Այդ հանդէսը զոր պիտի նկարագրենք կատարուած է Պազմէոս Եղբայրաբերի թագադրութեան առթիվ, տարբաւած անոր հօրը Պազմէոս Սովէրի (Փրկիչ) կողմէ։

Կալիքրատէս մանրամասն կը նկարագրէ այդ թափորը, որ կազմուած էր բազմաթիւ կառքերէ, որոնց ասելէն կերթային յանական կրօնի քուրմերն ու քրմուհիները իրենց այլազան տարազներով։

Անոնցմէ եռք կը յաջորդեր 8 գրկաչափ լայնութեամբ և չորս անիւներով կառք մը, զոր կը քաշէին 60 մարդիկ։ Անոր վրայ զետեղուած էր Նիսոսի պատկերը, 8 գրկաչափ բարձրութեամբ դեղին ոսկեձուլուկ պատմուճան մը հագած էր ան։ Մէջքենական ներքին կազմուածով մը, այս պատկերը առանց մէկու մը դպչելուն՝ ոտքի կ'ելնէր ու ըմպանակէ մը կաթ կը վաղեցնէր և ապա վերջապէս կը նստէր։ Զախ ձեռքը Բաղոսեան նիպակ մ'ունէր ան, նիպակին շուրջ ժապաւէններ կը պտռտէին։ Գլուխը պսակուած էր գոհարաբեղ ոսկի բաղէղի ու խաղողի պսակներով։

Անկէց եռքը 360 հագիներ կը քաշէին քառանիւ ու 20 գրկաչափ երկայն, 16 գրկաչափ լայն կառք մը։ Անոր վրայ կը բարձրանար խաղողիլից ենձան մը։ 60 ասպուրներ (աստուածամարդեր) կը կոխէին զայն, հնձանտարի երգ հնչեցնելով ի ձայն օրինգի։ Եւ քաղեր գինին կը հոսէր հնձանէն երկայնքը։

Անուշեաեւ կու գար ուրիշ կառք մը, որ ոսկի ամաններ ու սպասներ կը կրէր։ Այդ ամաններն ու սպասները ամէնքն ալ զեղարուեստական թանկագին պատոգրութիւններ ու դեղաձիրա և մեծարժէք գործեր էին։

Յետոյ կուգային ոսկիակ պատմուճաններ հագած 1600 մանուկներ, որոնցմէ ոմանք բաղէղ և ուրիշներ գլխիրէ պսակներ կը կրէին իրենց գլուխը։ Անոնց 250ը կը կրէին ոսկի կոնքեր և 400ը՝ արծաթ կոնքեր։ 320 հոգին կը կրէին ոսկի հայելիներ և ուրիշներ՝ արծաթէ։ Անոնցմէ եռք ուրիշ մանուկներ կը կրէին դիմի ամաններ՝ որոնց 20ը ոսկի էր 50ը՝ արծաթէ և 300ը՝ բազմատեսակ կիսաւանդիարներով։

Զէ դարձեալ լուսեամբ ոնցնիլ այն քառանիւ կառքի մասին, 22 գրկաչափ երկայն ե 14՝ լայնք զոր կը քաշէին 500 հոգիներ։ Անոր վրայ կը տեսնուէր բազմաստիրա դարմանների և չատ խոր քարանձաւ մը։ Այս անձաւէն կը թռչէին ճամբուն երկայնքը աղաւնիներ, հաւիներ, տատրակներ, որոնց սաքերը ժապաւէններ կապուած էին, որպէս զի հանդիսատեսները կարենային բռնել զանոնք թռչելի ժամանակ։ Ամէնէ վերջ բերելիին նաեւ երկու ագռաւներ, մին կարմիր, միւսը գիներ։ Այս կառքը շրջապատող բոլոր յաւերժանարարները ոսկի պսակներ կը կրէին։ Հոն կը տեսնուէր նաեւ Հերմէս՝ իր ոսկի գաւազանովն ու չքեղ հագուստներով։

Ուրիշ կառք մը Բագոսի նուիրուած էր բոլորովին։ Այս չորսանիւը որ 12 գրկաչափ բարձրութիւն ունէր, նստած էր փիղի մը վրայ, ծիրանի պատմուճան հագած, ոսկի բաղէղ ու ոսկերաբուռնակ պսակով մը և ուրիշ ոսկի բարունակ մը բռնած։ Ոսկեղօծ հողաթափներ ունէր ան։ Ոսկեհիւս իր փիղին բոլոր կազմածը և անոր վիզը կը դարձնդէր ոսկեբաղեղ պսակ մը։ Անոր եռեւէն կ'ընթանային ծիրանի պատմուճաններ հագած ու ոսկեհիւս չուանները կապած 500 փաքրիկ ազջիկներ, որոնց առաջնեցաց դուէղը, 120 ազջիկներ, ոսկեդիմի պրոտոներով զարդարուած էին։ Այս փաքրիկներուն կը հետեւէին արծաթէ ու պղինձէ ղենչերով զինուած տղաներու։ Առանց եռեւէն կը քալեին հինգ ղալիներ, որոնց վրայ ոսկեզարդ սիլեններ։ Էշերուն ճակատներուն ու զրահները համակ ոսկի կամ արծաթ էին։

Առանձին եռքը կուգային փիզերու լծուած 24 կառքեր, 60 կառք քշերու լծուած, 12 կառք երէներու են։ Կային նաեւ ջոլաներու, էշայծեամներու, ցիներու քաղաքներու լուծքեր։ Այս բոլոր կառքերուն վրայ հնձած էին լայն գլխարկներով, կատապանի զգեստներով՝ պատմուճանաւոր ազաներ, որոնց քովիկ բազմած էին ուրիշ ժանուկներ՝ փոքրիկ վանաններով ու նիզակներով զինուած։ Ամենէն ալ հագած ոսկեհիւս զգեստներ։

Այնուհետեւ առաջ կուգային երկու ուղղերու լծուած կառքեր, որոնց կը հետեւէին ջորիներու լծուած ռայներ։ Այս վերջին ռայները օտար ազգերու խորհրդները կամ բաղձանքները կը դնէին։ Անոնց վրայ կը տեսնուէին նաեւ իրենց դերի վարուած հնդիկ կիներ իրենց այլազան տարազներով։ Կարգ մը ուղղեր կը կրէին օխանոցով խունկ, ուրիշներ քրքում, կասիա, կինամոն, հիրիկ և ուրիշ համեմունքներ։ Առանց մեծ կը գանուէին եթիոպացիներ, որ նաւերներ կը երէին։ Ոմանք 600 փղոսկր, ուրիշներ 2000 երկնոտի արմատներ, այլք 60 խառնարան ոսկի ու արծաթ և սկեմփոյլ։ Անոնց կը հետեւէին երկու տրոյդներ, ոսկի նիզակներով և որոնք կ'առաջնորդէին 2400 չուներ։ Այս չուանները կը պատկանէին Հնդկաստանի, Վիկտորիոյ և ուրիշ երկիրներու բազմազան տեսակներուն։

Ապա կուգային 150 մարդիկ, բռնած ծառեր որոնց ճիւղերուն վրայ կը տեսնուէին ամէն տեսակ վայրի անասուններ ու թռչուններ։ Կը տանէին նաեւ վանդակներ, որոնց մէջ կ'երեւէին թուիներ, սիրամարգներ, խայտահաւեր, բարիանաներ և ուրիշ եթովպական թռչուններ։

Կալիքրատէս երկարօրէն ուրիշ այլազան իրերու և հինգանիներու վրայ խօսելէն եռքը, կը թուէ նաեւ 130 եթովպական, 300 արաբական, 20 խափկիկ ոչխարներ, 26 հնդիկական ոսկիակ և եթովպական եղներ, ոսկիակ մեծ արջ մը, 14 լնտաբեւ, 16 յովազներ, 4 գայլաբարներ, 3 թաժիններ, գնձուզա մը և եթովպական անգղ մը։

Ուրիշ կառք մը կը տանէր ոսկեպսակ ու չքեղօրէն զարդարուած կիներ, որոնք Ժունոյ, Ցունոսատի, Աֆրոյ և այլ քաջաղեղներու անունները կը կրէին։

Այս պերճ ու չքեղ թափորին մէջ կալիքռանէս ուզած է թուել միայն այն իրերն ու տեսարանները որոնք ոսկիէ արծաթէ կերտուած և կամ զարդարուած էին, թէեւ ասոնցմէ զատ կային տակաւին ուրիշ տեղեր արժանի բազմաթիւ ատարկաներ, ինչպէս՝ վայրի գազաններ, առիւծներ, բազմաթիւ կառքեր որ թագաւորներու և նոյնիսկ աստուածներու պատկերները կը կրէին։

Ամէն եռքը 600 հոգիէ բաղկացած երգչախումբը, որոնց մէջ 300 հոգիներ էթոնց կիթասանները կը հնչեցնէին ներդաշնակութեամբ։ Անոնց կի թառները զարդարուած էին ոսկիով ու ոսկի պսակներ կը կրէին անոնք։

3200 ոսկի պսակներ կային այս թափորին մէջ։ 80 գրկաչափ ուրիշ ոսկեպսակ մըն ալ կար, որ գոհարներով զարդարուած ու նուիրուած էր կրօնական խորհուրդներու և արարողութիւններու։ Բարեկենդանի ասնարին մուսաքը գրաւող պսակն էր այս։ Ցիշենք նաեւ երկու զբոսկաչափ ոսկի գրան մը, գոհարաբեղ կաղնիէ պսակ մը, 20 արծաթի վանաններ, 64 կառարեալ գաղեր, 3 գրկաչափ երկու ոսկի կոչիկներ, 12 ոսկի աւազաններ, անթիւ բաժակներ, 36 գինիի սպասներ, 12 թանկիներ, 50 հոգի ոսկեռամբիլներ, զանազան սեղաններ, հինգ տարատարատներ։ Ասոնց ամէնքն ալ ոսկի և ոսկեկեր։ Ու ասոնցմէ եռքը կուգային ասկաբին 400 արծաթեղէնի ասյեր, ոսկի ամաններու քրան կառքեր և 800 ալ համեմունքով բեռնաւորուած։

Եւ մտածել թէ այս դիւաշունչ թափորին կ'ընկերանային 57600 հեռաւակ և 23200 այրուձի զինուորներ, չքեղապէս հագուած ու զինուած։

Այս քարոզը արեւելեան պերճամոլ ու բուսակայութեան ու հարստաս քաղաքին ծնունդ։ չատ բան կը ցուցադրեն։

Պաղեստինի այս թափորը, ինչպէս բոլոր չափուած բարեկենդանական թափորներու վրայ։ իր նմանները կ'ունենար ամէն տարի Նոյնիսկ Բիբլիականներ եռք։ Հասի, Ռաքենայի, և իսրայելական մեծ քաղաքներուն փողոցները։ պարերու և թագաւորական ասպետներու պալատներուն հրապարակները չատ են տեսած նման չքեղաչուք թափորներ, որոնց նկարագրութիւնն իսկ բաւ կը նկատէ թէ, Դաւանաց իմաստասէրը, Աբելեան զարգացման պատճառներն ու չրջանները ցուցնելու համար։

Ահա թէ ինչ կը հասկնային հինները բարեկենդանի խաղերով։

ՄԵՍԻՐՈՊ

ԴԻՄԱԿՆԵՐ

Բարեկենդան է...։

Սովորականէն տարբեր օր մը սնապարակոյս, զոր մարդիկ իրենց համար ասնի օր ըրած են։

Անիկայ մանաւորապէս օրն է անոնց, որ կեանքի բազմաշարժոր աքնութեանց և յոգնութեանց մէջ, ժամանակ մը կ'ուզեն մտնել իրենց ցաւերը, ու իրենց ցաւատանջ երեսներուն վրայ կը հագնին խնդութեան և ցնծութեան դիմակներ...։

Պատահանիս առջեւ նստած, հանգարտիկ կը գիտեմ մարդոց... մանաւանդ դիմակաւոր մարդոց անցուդարձը։

Անոնք կը ներկայացնեն կեանքի ամբողջ պատկեր, այսինքն, դատակարգ մը որ կը խնդայ, և դատակարգ մըն ալ որ սրտիներուն խնդալին տառապայ է...։

Ո՛չ նուազ ուշադրաւ են դիմակաւոր մարդոց շարժուձեւերը, որոնք անպատճառ ցնծք է յարմարին պէմներուն այլանդակ արտայայտութեանց։

Մարդիկ չատ քիչ անգամ կ'ապրին ինքզինքնին՝ ինչպէս որ կը դան, անոնք յանախ կը կեղծեն, թէ որ կարելի է կանչել դիմակաւորում։

Արդեօք Բարեկենդանի՞ մէջ միայն կը տեղէն շարժելու թէ, ինչ պիտի ընեմ 0 թիլիսն։ Երբ անոր գեղեցիկ աչքերը մարին, երբ անոր վարդ շրթունքը այրի, երբ անոր խարտեաշ պսակը ոտ մը մախը ըլլայ միայն, պիտի տիրէք զան տեսնելու։ Ակամայ կը կծրեք։ Շատ կը վայլէ ձեզի։ Ո՞վ սովրեցուց ինձի այդ դարը։

Վերջացնելով հանած էր արդէն առանց արկածի իր խիտ նեղ գրպանէն բաւական խոշոր սրուակը, և կը պատրաստուէր անոր խիզը հանել, երբ աչքերը դէպի իր զօրը դարձնելով, նշմարեց որ Միւրիել այլեւս կեանքի նշան չէր տար։ Իր տեսածին և լսածին ապառաջը յաղթած էր նոյնիսկ իր սէգ արիութեան։ Միւրիել խորունկ նստաղումի մը մէջ ընկած էր։

Աւիկա չուտեցուց կնոջադին։ Զարանոս, կեցու, և ինքնապահպանութեան ընդդէմ զինքը ջնջելով իր մտաբերութեան մէջեզ, որուեզը գրաւ ուսդին վրայ, որպէսզի իրեն գժբախտութիւն մը չպատահի անխնամ շարժումի մը հետեւանքով։ Հարկ էր սթափեցնել Միւրիելը։ Չէր ուզեր որ իր վրէժխնդրութիւնը նշանախից մը պակէ։ Ամէն կողմ փնտռելով յիմարք աչքով մը, արդարարդի սեղանին վրայ տեսաւ ջուրով լեցուն ման մը։ Ոգի եկած էր զայն ասնելու համար, երբ դեռնայարիին վերայ պայթող ահեղի մարտ մը կեցուցի զինքը, և կեցած տեղը դանդ։ Ցարչափ անպատեպ մնալուն վրայ ինքզինքը ապակով կարծած էր, մեքենաւ և հանդարտութեամբ գործած էր. քանուելու, երեւան հանուելու դաղափարը յանկարծ ամէն կարողութիւն վերցուցած էր իրմէ։ Դողդողան, մոլար, մարիկ կ'ելեր։ Հարուածներու, կանչերու փոթորիկ մը, դինով կնջ կառած բազմաքները, տատնոլիքներ. զարհուրելի մթոր մը կը պայթէր վարը։ Հանեցիները, քիրով կամ լծակով զինուած դրան վրայ կը յարձակէին, զոր ապահանուելուն կը մերժէր քանել։ Վերջապէս դուռը ահեղ ուռ իր փռած տախտակներուն վրայ, կեռ կարը պայթեցաւ։ Պատահանիսէն ոնցան, հրեցին կինը, անցան ասնդուխէն։ կայծակի մը պէս ինկան ան դրան վրայ՝ որ զգացած ալ չէր, և խոյանան սենեակին մէջ։

(Շարունակ.)

ԴԻ ԹՕՐՆ

(6)7

ՄԱՌՈՒՇԱՓ ՄԵՆԱՍԱՐՏ

Ճարանցին ձայնը դարձեալ կը հնչէր։ բայց այս անգամ ժիւլիա չկեցաւ մարի ընելու, լածը կը բաւէր իրեն։ Աչքերը ուրաղ, բանային անցուց կղզեանքին մէջ, մէկ հարուածով բացաւ, և մէկէն մէկ վեցհարուածանը աջ ձեռքին մէջ ոտքընելով ներս մտաւ։

Մացումի միշտ կոկուած էր անկողինին վրայ, ինչ դիրքի մէջ որ թողած էր զան։ Երբ Ճարանցին անոր երեսնալը տեսաւ, թոռքը զարմանքէն բերանը մնացած, ժիւլիա նշան ուաւ անոր ծանանկին՝ որ դիւրին նշանակէ մը կ'ընծայէր իրեն, և առանց դեղեւելու պարպեց բիվոլվերին վեց հարուածները, ջանքանելով անոր ոսկորները այնքան ապահով, որքան պիտի կրնար ընել խիստ ծանր խոյր քար մը։

Ճարանցին կատաղութեան և ցաւի նաւ բարաձայնութեամբ մը ոնկոդինին վրայ ինկաւ։ ժիւլիա Ալպմարլ, դուռը բարով հեռէն հրելով առաջացաւ մինչեւ սենեակին մէջտեղը։ Զարհուրելի կերպով ոնցեր ծամածէր։ իր ջղայնացած, արիւնը գլուխը ցատքած դէմքը կարծես ուրիշի մըն էր։ գալով Ճարանցին, անոր դէմքը ոսկիական հացի գոյնին դարձած էր։

— Ադէկ նշան ասի՞, ակաւ ձանոյզ ձայնով մը։ Աշակերտիդ արժանաւոր է ձեզի, Օլիս։ Ահա ուրեմն փախչելու վճռակին մէջ չես, զարմանալի սիրահար։ Ասոր տակն ինչպէս պիտի ելլես, վարպետ մարդ։ Գիտէիր, կախաղանի ոտ, թէ արդէն բարակները փէչերուդ հասած են... Եւ հա որ եկած էի ասիկա իմացնել ձեզի... Հա՛, հա՛, հա՛։

Սասիկ կատաղած, աննարդանակ զարկիլ մը վերցուց, մինչ Մացումի, ընկճուած, վէրքերուն հոպարար մտով ոտոպած, իր լուսափայլ մաքին մէջ անցած դարձածներէն ուսիրատապելով, քանի մը երկվայրկեանէն կը սպասէր բոլոր ֆիզիքական և բարոյական ցաւերուն դառն բաժակը։

Ինքն էր որ հոն պառկած էր, յաղթուած իր աչակերտին և մեղակիցին, ինչ որ կը մտածէր լաւ զայն կամ զսկել եթէ հարկը պահանջէր։

(Շարունակ.)

Այսպէս վճռած էր ճակատագիրը, կը խորհէր քանամոլը։ Ցուրն սառակուութեան տակ կը զգար նուազումն մտենալը։ Բայց նոյնիսկ այս յետին ծայրին մէջ դիմադրեց իր երկաթէ կամքը, իր լաւ ղրդեղած ջիղերը յանկարծ տարին կրկին։ Կիսովի արմուկին վրայ բարձրանալով հոր ճիգով մը վերակոչեց իր ձայնը որ մարել կ'ուզեր, և վարպետ այն չեշտովը, որուն ժիւլիա այնքան երկար տեն հնազանդած էր, խիստ կերպով հանդարտութեան հրաւիրեց զան։

Ժիւլիա իրացնէ լսեց, կարծես պատաւորած ըլլալով այդպէս ընելու թագուն մագնիսական կարողութեամբ մը։ Իր կարմիր և սուսուրիկ դէմքը դարձեցաւ ծամածռելէ և զզոն կերպարանք մը ընելով նոսու տեղին մօտ, ոչաւ խանիմ չարժուձեւերով դուռ հանել առարկայ մը, զոր իր ժաքէթին ներքին դրպանին մէջ դրած էր։ Եւ Ճարանցին սիրաը դողցեր մնաւ իր կուրծքին խորը, որովհետեւ նշած էր որ ատակը և գուշակած էր թէ ինչ բանի պիտի գործածէր զայն։

Ժիւլիա դլուխը վեր առաւ, ատրատիր կարդաց անոր մարթիրոսցած դէմքին վրայ։

— Ասիկա ձեզ կը հետաքրքրէ, կը տեսնեմ... ըսաւ ժիւլիա նոյն հանդարտութեամբ, զոր Մացումի պատճառած էր, և որ ոսկայն քիչ առաջուան քրքիջներէն աւելի վայրագ էր։ Կը հակընայ, այնպէս չէ՞։ Հարմանական նաւէր մը բերի Օ թիլիսն համար։

— Կատաղի՛, կախա՛ղդ։ Մարդակերպ սատանայ...։

Ժիւլիա հանդարտ ծիծաղ մը ունեցաւ։

— Դուք ա՛յդպէս ինձի՞ հետ։ Օլիս, գաւազանդ նոյնը չէ։ Սէրը ձեզ այլասկերպած էր։

Եւ յանկարծ չեշտը փոխելով.

— Մանի՛ր։ Ներեցէք։ Սատանա՛։ Երդմնադրա՛ւ։ Խոստացած էիք, այո՛, կամ ոչ, թէ ես ձեր ընկերուհին պիտի ըլլամ, թէ պիտի երթամ ապրիլ ձեզի հետ Ֆուլիս-Սամայի տաւերին տակ... Բայց ես, ես իմացայ որ այնքան եմ ձեզի համար, որ ձեր գործիքը եղած եմ միայն։ Զիս ատանայ կը կոչէք։ Ուրեմն դուք ինչ էք, որ չէք գիտեր նոյնիսկ հաւատիմ ըլլալ... Եւ ո՞վ սովրեցուց ինձի, եթէ ոչ դուք, իմ ի զորն դրած արուեստը։ Կ'ուզեմ ձեզի ցուցնել թէ օգտուած եմ ձեր դասերէն։ Կ'ուզէք թէ առաջին անգամ ըլլալով կը տրէք։ Աւելի լաւ։ Ձեզի պիտի հանդիսանամ ցանցնքերուն ամէնէն պատուականը։ Պիտի տեսնէք, առանց անոր օգնել կարենալու համար ձեր տեղէն շարժելու թէ, ինչ պիտի ընեմ 0 թիլիսն։ Երբ անոր գեղեցիկ աչքերը մարին, երբ անոր վարդ շրթունքը այրի, երբ անոր խարտեաշ պսակը ոտ մը մախը ըլլայ միայն, պիտի տիրէք զան տեսնելու։ Ակամայ կը կծրեք։ Շատ կը վայլէ ձեզի։ Ո՞վ սովրեցուց ինձի այդ դարը։

Վերջացնելով հանած էր արդէն առանց արկածի իր խիտ նեղ գրպանէն բաւական խոշոր սրուակը, և կը պատրաստուէր անոր խիզը հանել, երբ աչքերը դէպի իր զօրը դարձնելով, նշմարեց որ Միւրիել այլեւս կեանքի նշան չէր տար։ Իր տեսածին և լսածին ապառաջը յաղթած էր նոյնիսկ իր սէգ արիութեան։ Միւրիել խորունկ նստաղումի մը մէջ ինկած էր։

Աւիկա չուտեցուց կնոջադին։ Զարանոս, կեցու, և ինքնապահպանութեան ընդդէմ զինքը ջնջելով իր մտաբերութեան մէջեզ, որուեզը գրաւ ուսդին վրայ, որպէսզի իրեն գժբախտութիւն մը չպատահի անխնամ շարժումի մը հետեւանքով։ Հարկ էր սթափեցնել Միւրիելը։ Չէր ուզեր որ իր վրէժխնդրութիւնը նշանախից մը պակէ։ Ամէն կողմ փնտռելով յիմարք աչքով մը, արդարարդի սեղանին վրայ տեսաւ ջուրով լեցուն ման մը։ Ոգի եկած էր զայն

դիմակաւորին մարդիկ, թէ ոչ միշտ. ոչ միայն Բարեկենդանի չէ յատուկ դիմակաւորումը, այլ յաւերժական, և երկու տեսակ դիմակաւորում կայ, ներելի և անները։

Երկա՛ր, խիստ երկա՛ր ժամեր զիս մաշեցնելով կ'անցնին, և արդէն, կուրծքս տակ սկսած է անանկ բարկութիւնը և վրէժխնդրութիւնը հանդէպ այն անները դիմակաւոր անձերուն որ, մարդկային նշմարիտ պատեհա՛ս մը դարձած, բան գործ ըլլած են ցանել գժտութեան սերմը, խզել երկու անհատի միջև տեղի ունեցած սիրոյ կապը, իբր արդ մանել ուրին խորը, կրծել, քայքայել, եւս թիւնը մաշեցնել, հիւծել հոգին ու տանել անդունդին եզրը. այս որոտաց խորհուրդով, հաւաքելով տեւ թոյնը ծնրը գործելու համար կը պարի քաղաքքաղաք, գիւղ գիւղ, տերի քարերար հրեշտակ կը մտանայ կը դիմէ, կը փայփայէ ու կը հեռանայ. օրեր վերջը կը գտնք որ թանաւորում հնա։

Ներելի դիմակաւորումը ան է որ մարդս միշտ հանելի և ազնիւ կը պատկերացնէ, ինչպէս որ ամենատարբ օրերուն երբ հարկ ըլլայ ժպիտ կը ժպիտ առանց ղգայնելու որպէս դասնութիւնը, քնանիքին կարեւոր պարագայից. բայց միւս կողմէ, կը տեսապ, իր ու հոգին միջև անդունդ մը կը բացուի... գլուխը քարի քար, պտտ պատ կը զարնէ, իր կարեւոր կամ դժբախտութիւնը կ'օգտայ, ինքն իր մէջ. առանձին, իր դիմակին ներքեւ, վեր ձակաչն քրտնքի պոչ հոտանք մը դուրս կը խուժէ, և վերջապէս կոտոր ցաւերու մէջ կը տապտի։

Առաջինը իր բոլոր հրապուրանքով, անմէջ յոյսերով, իր բոլոր հեգն ու պատիր յոյսերով ամուր տեսիլք մը կը պտակերացնէ, իսկ այս վերջինը իր սոսկալի ցաւերուն համար ոչ ոք ունի։ Սերպերը իրենց բոլոր իրաւունքները և կրօնական հասատութիւնները կը յարգեն։ Ասոր պատճառներէն մէկը այն է որ Մանասիրի իրենցիներ քանի մը դիւղ բաղկացած Սերպերուն օգնած են և դոնոնք պաշտպանած են Գուլկար և Յոյն չէթէներուն դէմ։ Նոյնիսկ Սերպ զինուորներ ներք յիշեալ գիւղերը մտնելու ժամանակ զիրենք դիմաւորելու դացող Սերպ քահանայն յայտնած է թէ իրենց դասեցիները պատպանած են տեղւոյն իսլամները և խնդրած է Սերպ զինուորներէն որ իսլամներուն հանդէպ դէշ չվարուին։ Միւս կողմէ Սերպերուն դարձն չի գար իրենց ընական թշնամիները եղող Գուլկար և Յոյն տարրերուն դէմ զօրաւոր ատր մը կազմող իսլամները վիշտանել։

— Կ'ըսուի թէ Ալպանացիներէն Սերպերու և Յոյներու դէմ կամաւորներ կը կազմակերպեն. առանք յիշեալ երկու տարրերուն դէմ դիմադրելու ի վիճակի են։

— Լսի թէ Մանասիրի անկումէն վերջ ազգային կազմակերպութիւններու հետ գործ չունիմ։ Արդ այդ մասին կարծիք յայտնելու ի վիճակի չեմ։

— Դիտէ՞ք թէ Նիպոլ պէյ ա՛ր կը գտնուի։

— Երբ Օխրի էի, իմացայ որ Տանա գացեր էր։

— Ձավիա փաշայի Կարիցան վերջին ատենու և Մանասիրը պաշարելու լուրը ստացդ է։

— Եւ բաւական ժամանակէ է վեր հանանդէպ հեռագիր եմ. հետեւաբար եւ ալ ձեզմէ ունելի բան մը չեմ գիտեր։

— Սերպերը Ձավիա փաշայի համար ի՞նչ կարծիք ունին։

— Առանց չափազանցելու կ'ըսեմ թէ Սերպ զինուորները և սպաները Ձավիա փաշայի հանդէպ մեծ յարգանք կը տածեն։ Բոլոր Սերպերը, առանց բացառութեան, յիշելին քաջութիւնը և կարողութիւնը կը գնահատեն։ Նոյնիսկ գիւղերու մէջ անոր մասին երգեր յօրինուած են և կ'երգուին ժողովրդին կողմէ։

ԲԱՅՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԵՓՈՒԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Աւարէի այն ատամեայ օրէնքը որ կը վերաբերի չարոյական անձնաւորութեանց այսինքն պեռական, թաղապետական ու բարեկամական հասատութեանց և անանուն Ընկերութեանց սեփականութեան իրաւունքին՝ անկախ ատացուածքներու նկատմամբ։

Յօդ. 1.— Նախ պետական ու թաղապետական հասատութիւնները, Բ. Ընկերութիւնները ըստ մասնաւոր օրէնքին, Գ. Օսմ. առեւտրական, արհեստագործական ու շինութեանց ընկերութիւնները, կառավարութեան կողմէ վաւերացեալ իրենց պայմանագրութեանց, կամ յանձնառութեանց տեսերուն և կամ կանոնագիրներու համաձայն, անկախ ատացուածքներու կրնան տիրանալ։

Յօդ. 2.— Օսմ. երկրագործական ընկերութիւններն ալ, որոնց բաժնեթղթերն անուանական և տերեր Օսմ. հպատակ են, կառավարութեան կողմէ վաւերացած իրենց պայմանագրութեան, կամ յանձնառութեան տեսերն և կամ կանոնագիրներու համաձայն, անկախ ատացուածքներու կրնան տիրանալ, բայց պայման է որ այդ ատացուածքը չգտնուի ընակիչ ունեցող գիւղի մը սահմանների և բերդերու ու ամրոցներու շրջանակներուն մէջ և զինուորական նպատակներու մը բերանը։ Առանցմէ զատ այն տեղերն ալ, ուր Տէրութիւնը արգելիչ պատճառ մը կ'տեսնէ, տեսկանութեան սահմանումն չի արուիր։ Այդ ընկերութիւնները եթէ իրենց հողերը վաճառելու ձեռնարկին, գիւղին ժողովուրդը ի հանդէս կոչեցեալ ունեցողները նախամեծարութեան իրաւունք պիտի ունենան փոխարժէքը վճարելով գնելու մասին։

Յօդ. 3.— Օսմ. հասարակութիւնները ու բարենպատակ հասատութիւնները, իրենց հասատութեան և ուղղութեան ընկալեալ պայմանով, միայն քաղաքներու և գիւղերու մէջ անշարժ ատացուածքի տեր կրնան ըլլալ, սակայն երբ բարենպատակ հասատութիւն մը ի վաղուց անտի հող մը ունի ու այդ պարագան Տէրութիւնին մէջ տրանսպորտուած է, ըստ ատաջնոյն կը վայելէ իր սեպհականութեան իրաւունքը։

(Ատամեայ յօդուած).— Օսմ. հասարակութեանց և բարենպատակ հասատութեանց՝ բարոյական անունով (նամը միւսթասը) քաղաքներու և գիւղերու մէջ ունեցած անշարժ ատացուածքները, երբ ներկայ օրէնքին հրատարակութեան թուականն մտնելու վեց ամիս դիմում ըլլայ, նախորդ յօդուածին տրամադրած պայմաններուն համաձայն, հիմնադիրներուն անունը կ'արձանագրուին, արձանագրութիւնները տրագրուելով։ Եթէ այդ պայմանաժամին ներառգրում մը Տէրութիւնին տրամադրած եմ և սեւ կապ չունիմ անոր հետ. յետոյ բոլորովին զիս ազատ ձգեցին։

— Հարցաքննութեան մէջտեղին և Օխրի գնուած ժամանակնդ ձեր անձին և ժողովրդին հանդէպ ի՞նչպէս կը վարուէին Սերպերը։

— Զափազանց լաւ կը վարուէին և ամէն տեղ յարգանք ցոյց կուտային։

— Սակայն կ'ըսուի թէ Դասովայի գրաւումն յետոյ Սերպերուն գործած ոճիրները և բռնութիւնները ամբողջ տարարբ լացնելու սահման եղած են։ Այդ պարագային ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Մանասիրի մէջ ուզղութիւնին կը փոխեն։

— Թէ՛ ես և թէ բոլոր Մանասիրի և չրջականերու իսլամ ժողովուրդը Սերպ զինուորներու կողմէն ոչ է յուր վերաբերմունք չեռանք։ Սերպերը իսլամներուն բոլոր իրաւունքները և կրօնական հասատութիւնները կը յարգեն։ Ասոր պատճառներէն մէկը այն է որ Մանասիրի իսլամները քանի մը դիւղ բաղկացած Սերպերուն օգնած են և դոնոնք պաշտպանած են Գուլկար և Յոյն չէթէներուն դէմ։ Նոյնիսկ Սերպ զինուորներ ներք յիշեալ գիւղերը մտնելու ժամանակ զիրենք դիմաւորելու դացող Սերպ քահանան յայտնած է թէ իրենց դասեցիները պատպանած են տեղւոյն իսլամները և խնդրած է Սերպ զինուորներէն որ իսլամներուն հանդէպ դէշ չվարուին։ Միւս կողմէ Սերպերուն դարձն չի գար իրենց ընական թշնամիները եղող Գուլկար և Յոյն տարրերուն դէմ զօրաւոր ատր մը կազմող իսլամները վիշտանել։

— Կ'ըսուի թէ Ալպանացիներէն Սերպերու և Յոյներու դէմ կամաւորներ կը կազմակերպեն. առանք յիշեալ երկու տարրերուն դէմ դիմադրելու ի վիճակի են։

— Լսի թէ Մանասիրի անկումէն վերջ ազգային կազմակերպութիւններու հետ գործ չունիմ։ Արդ այդ մասին կարծիք յայտնելու ի վիճակի չեմ։

— Դիտէ՞ք թէ Նիպոլ պէյ ա՛ր կը գտնուի։

— Երբ Օխրի էի, իմացայ որ Տանա գացեր էր։

— Ձավիա փաշայի Կարիցան վերջին ատենու և Մանասիրը պաշարելու լուրը ստացդ է։

— Եւ բաւական ժամանակէ է վեր հանանդէպ հեռագիր եմ. հետեւաբար եւ ալ ձեզմէ ունելի բան մը չեմ գիտեր։

— Սերպերը Ձավիա փաշայի համար ի՞նչ կարծիք ունին։

— Առանց չափազանցելու կ'ըսեմ թէ Սերպ զինուորները և սպաները Ձավիա փաշայի հանդէպ մեծ յարգանք կը տածեն։ Բոլոր Սերպերը, առանց բացառութեան, յիշելին քաջութիւնը և կարողութիւնը կը գնահատեն։ Նոյնիսկ գիւղերու մէջ անոր մասին երգեր յօրինուած են և կ'երգուին ժողովրդին կողմէ։

ԲԱՅՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԵՓՈՒԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Աւարէի այն ատամեայ օրէնքը որ կը վերաբերի չարոյական անձնաւորութեանց այսինքն պեռական, թաղապետական ու բարենպատակ հասատութեանց և անանուն Ընկերութեանց սեփականութեան իրաւունքին՝ անկախ ատացուածքներու նկատմամբ։

Յօդ. 1.— Նախ պետական ու թաղապետական հասատութիւնները, Բ. Ընկերութիւնները ըստ մասնաւոր օրէնքին, Գ. Օսմ. առեւտրական, արհեստագործական ու շինութեանց ընկերութիւնները, կառավարութեան կողմէ վաւերացեալ իրենց պայմանագրութեանց, կամ յանձնառութեանց տեսերուն և կամ կանոնագիրներու համաձայն, անկախ ատացուածքներու կրնան տիրանալ։

Յօդ. 2.— Օսմ. երկրագործական ընկերութիւններն ալ, որոնց բաժնեթղթերն անուանական և տերեր Օսմ. հպատակ են, կառավարութեան կողմէ վաւերացած իրենց պայմանագրութեան, կամ յանձնառութեան տեսերն և կամ կանոնագիրներու համաձայն, անկախ ատացուածքներու կրնան տիրանալ, բայց պայման է որ այդ ատացուածքը չգտնուի ընակիչ ունեցող գիւղի մը սահմանների և բերդերու ու ամրոցներու շրջանակներուն մէջ և զինուորական նպատակներու մը բերանը։ Առանցմէ զատ այն տեղերն ալ, ուր Տէրութիւնը արգելիչ պատճառ մը կ'տեսնէ, տեսկանութեան սահմանումն չի արուիր։ Այդ ընկերութիւնները եթէ իրենց հողերը վաճառելու ձեռնարկին, գիւղին ժողովուրդը ի հանդէս կոչեցեալ ունեցողները նախամեծարութեան իրաւունք պիտի ունենան փոխարժէքը վճարելով գնելու մասին։

Յօդ. 3.— Օսմ. հասարակութիւնները ու բարենպատակ հասատութիւնները, իրենց հասատութեան և ուղղութեան ընկալեալ պայմանով, միայն քաղաքներու և գիւղերու մէջ անշարժ ատացուածքի տեր կրնան ըլլալ, սակայն երբ բարենպատակ հասատութիւն մը ի վաղուց անտի հող մը ունի ու այդ պարագան Տէրութիւնին մէջ տրանսպորտուած է, ըստ ատաջնոյն կը վայելէ իր սեպհականութեան իրաւունքը։

(Ատամեայ յօդուած).— Օսմ. հասարակութեանց և բարենպատակ հասատութեանց՝ բարոյական անունով (նամը միւսթասը) քաղաքներու և գիւղերու մէջ ունեցած անշարժ ատացուածքները, երբ ներկայ օրէնքին հրատարակութեան թուականն մտնելու վեց ամիս դիմում ըլլայ, նախորդ յօդուածին տրամադրած պայմաններուն համաձայն, հիմնադիրներուն անունը կ'արձանագրուին, արձանագրութիւնները տրագրուելով։ Եթէ այդ պայմանաժամին ներառգրում մը Տէրութիւնին տրամադրած եմ և սեւ կապ չունիմ անոր հետ. յետոյ բոլորովին զիս ազատ ձգեցին։

— Հարցաքննութեան մէջտեղին և Օխրի գնուած ժամանակնդ ձեր անձին և ժողովրդին հանդէպ ի՞նչպէս կը վարուէին Սերպերը։

— Զափազանց լաւ կը վարուէին և ամէն տեղ յարգանք ցոյց կուտային։

— Սակայն կ'ըսուի թէ Դասովայի գրաւումն յետոյ Սերպերուն գործած ոճիրները և բռնութիւնները ամբողջ տարարբ լացնելու սահման եղած են։ Այդ պարագային ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ Մանասիրի մէջ ուզղութիւնին կը փոխեն։

— Թէ՛ ես և թէ բոլոր Մանասիրի և չրջականերու իսլամ ժողովուրդը Սերպ զինուորներու կողմէն ոչ է յուր վերաբերմունք չեռանք։ Սերպերը իսլամներուն բոլոր իրաւունքները և կրօնական հասատութիւնները կը յարգեն։ Ասոր պատճառներէն մէկը այն է որ Մանասիրի իսլամները քանի մը դիւղ բաղկացած Սերպերուն օգնած են և դոնոնք պաշտպանած են Գուլկար և Յոյն չէթէներուն դէմ։ Նոյնիսկ Սերպ զինուորներ ներք յիշեալ գիւղերը մտնելու ժամանակ զիրենք դիմաւորելու դացող Սերպ քահանան յայտնած է թէ իրենց դասեցիները պատպանած են տեղւոյն իսլամները և խնդրած է Սերպ զինուորներէն որ իսլամներուն հանդէպ դէշ չվարուին։ Միւս կողմէ Սերպերուն դարձն չի գար իրենց ընական թշնամիները եղող Գուլկար և Յոյն տարրերուն դէմ զօրաւոր ատր մը կազմող իսլամները վիշտանել։

— Կ'ըսուի թէ Ալպանացիներէն Սերպերու և Յոյներու դէմ կամաւորներ կը կազմակերպեն. առանք յիշեալ երկու տարրերուն դէմ դիմադրելու ի վիճակի են։

— Լսի թէ Մանասիրի անկումէն վերջ ազգային կազմակերպութիւններու հետ գործ չունիմ։ Արդ այդ մասին կարծիք յայտնելու ի վիճակի չեմ։

— Դիտէ՞ք թէ Նիպոլ պէյ ա՛ր կը գտնուի։

— Երբ Օխրի էի, իմացայ որ Տանա գացեր էր։

— Ձավիա փաշայի Կարիցան վերջին ատենու և Մանասիրը պաշարելու լուրը ստացդ է։

— Եւ բաւական ժամանակէ է վեր հանանդէպ հեռագիր եմ. հետեւաբար եւ ալ ձեզմէ ունելի բան մը չեմ գիտեր։

— Սերպերը Ձավիա փաշայի համար ի՞նչ կարծիք ունին։

— Առանց չափազանցելու կ'ըսեմ թէ Սերպ զինուորները և սպաները Ձավիա փաշայի հանդէպ մեծ յարգանք կը տածեն։ Բոլոր Սերպերը, առանց բացառութեան, յիշելին քաջութիւնը և կարողութիւնը կը գնահատեն։ Նոյնիսկ գիւղերու մէջ անոր մասին երգեր յօրինուած են և կ'երգուին ժողովրդին կողմէ։

ԲԱՅՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԵՓՈՒԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Աւարէի այն ատամեայ օրէնքը որ կը վերաբերի չարոյական անձնաւորութեանց այսինքն պեռական, թաղապետական ու բարենպատակ հասատութեանց և անանուն Ընկերութեանց սեփականութեան իրաւունքին՝ անկախ ատացուածքներու նկատմամբ։

Յօդ. 1.— Նախ պետական ու թաղապետական հասատութիւնները, Բ. Ընկերութիւնները ըստ մասնաւոր օրէնքին, Գ. Օսմ. առեւտրական, արհեստագործական ու շինութեանց ընկերութիւնները, կառավարութեան կողմէ վաւերացեալ իրենց պայմանագրութեանց, կամ յանձնառութեան տեսեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ԳՐԵԹԷ ԿԱԶՄԱԼՈՒԹՈՒԱՆ

Ազգ. կեդր. Վարչութեան նախագահ եռանդով պաշտօնի ձեռնարկած ըլլալն հակառակ, վերջերս յանախակի բացակայութեանց պատճառաւ մեծամասնութիւն չդրանալով, ի մասնաւորի Խան Ժողովոյ ասկորական թէ արտասահմանեան նիստերը ամբողջութեան կը դասապարտուին, մինչ նոյն ժողովոյ օրակարգը չափէն աւելի բեռնաւորուած է կարեւոր և տեղական գործերով և մանաւանդ չորս ամիսներէ ի վեր հնարաւոր չեղաւ Պատրիարքարանս դիւաններուն վերակազմութեան ծրագրոյն քննութիւնը շարունակել և վերջացնել, աշխատութիւն մը, որուն յոյժ անպատկանելութիւնը վերջերս չնչել աւելորդ է, և մանաւանդ Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյ վերջին նիստին Վարչութիւնը յանձնաւոր եղաւ մարտի վերջերը ներկայացնել այդ ծրագիրն ի վաւերացումն։

Հեռաւոր թեթեւանօք կը բնդրբուի վերջ ալ այս անկ կայութեան, չբացակայելով նիստերէն և մանաւանդ վերջին ծայր ճշդապահ ըլլալով որոշեալ ժամուն, որպէս զի թէ գործերը և թէ ճշդապահութեան հոգածու ժողովականները չտուժեն ժամանակաւորեամբ։

Խան Ժողովը բացառաբար ի նիստ պիտի գումարուի ամսոյ 22ի ուրբաթ օր ժամը ճիշտ 9ուկէսին (ը. ա.) զրաղելու համար վերոյիշեալ ծրագրի քննութեամբ, ինչպէս նաեւ անմիջական հանգամանք ունեցող օրակարգի խնդիրներով։

Լիայոյս ենք թէ ղանք և փութ չդիտի խնայէք ձեր ազգասիրական պարտականութիւնը նշդիւ կատարելու համար, յանգուած և ի նպաստ ազգ. շահերու և ի յարգանս օրինական պայմանների։

Մնամք ազօթարար

Պարիսեր Հայոց Թուրքիոյ

·ՅՈՎՀ. ԱՐՊԷ։ ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

20 փետր.

Եւ հակառակ Ս. Պատրիարքին այս թախանձագին կոչին, երէկ, սուրբաթ, դարձեալ ժողովը չկրցաւ գումարուիլ...

ՍՈՎԸ ՄԻՋԱԴԻՒՂԻ ՄԷՋ

(Պատրիարքարանէ

պաշտօնական հաղորդում)

Բազարի Միջադիւղին Թաղ. Խորհուրդը հեռաւոր հնապիրք ուղղած է Պատրիարքարան, փետր. 20 թուականով.— Սովին պատճառով մեր գիւղին մէջ քանի մը մարդիկ մնան։ Գիւղացին ամբողջութեամբ ուտելիք չունի, անմիջական օգնութիւն կը խնդրենք։

ԿԱԼԱՆԴԵՐ ԵՒ ԴՆՈՒՆԴԵՐ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

ՎԵՀ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀՈԳԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Երեկուան թղթաբերով եկած «Արարատեն հեռաւորապէս կը ցաւենք.— Կանգնեցուցուցիչ Էջմիածնայ Մայր Տաճարի զանգակները տկան զոշնչել և միաբանութիւնը փիլոնով և չքանչանոնով փութաց եկեղեցի, ուր քիչ յետոյ հասաւ նաեւ Տ. Տ. Գէորգ Սրբազնագոյն Կաթողիկոսը։

Պատարագը չտեսած, Իմսն Տէրն առնչ հայրապետական մաղթանք կատարուեաւ, ուրեմ վերջ միաբանները քան ուանդութեան և ուսուցիչներ ի սարն Ս. Հայրապետն և նոր տարին շնորհաւորեցին։ Աւագ եպիսկոպոս Սուքիաս Ս. յանուն միաբանութեան Վեհ. Հայրապետին ասողի կեանք, այժ և կարգութիւն մաղթեց, որպէսզի Ն. Ս. Օծութիւնը լուսաւոր հեռաւով կատարէ ազգին և եկեղեցիին հանդէպ ունեցած իր ցանկութիւնները, մանաւանդ այս երկունքով ի սարին, երբ ծնիր ու բարգաւաղման վիճակի մէջ է հայութեան սուտար մեկ մասը՝ Թուրքիայի մէջ, որոնք կը տառապին։

Վեհ. Հայրապետը պատասխանեց զան, ներկայ եղաւ նաեւ կայս. մաղթանքին։

Վեհարանի մէջ Ս. Հայրապետը ընդունեց Վաղարշապատի հասարակութեան և նեմարանի ուսուցչական խումբին շնորհաւորութիւնները։

Իսկ Մենդեան և Մկրտութեան ասոները անցան նոյնպէս հանդիսաւորութեամբ։ Ճրագալոյց երեկոյին հայրապետական հրաւերով վեհարանին մէջ հաշեց միաբանութիւնը։ Ընթրիքի միջոցին Վեհ. Հայրապետը օրհնեց և բարեմաղթութիւններ ըրաւ հայ ազգին և Մայր Աթոռի միաբանութեան բարգաւաճման համար, և յիշատակելով թրքահայ թշուառ ժողովրդեան նեղ վիճակը, յուշեր կարդաց ու միաբանութեան պատուիրեց որ աղօթեն այդ թշուառ եղբայրներուն համար։ Տկարութեան պատճառով Ն. Վեհափառութիւնը քաշուեցաւ իր սենեակը, հանգստանալու համար։ Ընթրիքը անցաւ պարտաւորական կենացներով և բարեմաղթութիւններով ընդհանուր ուրախութիւն պատճառելով միաբանութեան։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐՈՒՄԸ

ԵՒ

ԱՓՈՐՈՒԱԾ ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅԵՐԸ

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Բօսանօվիներու փաստաթուղթերուն 300 ամեակին առթիւ Վենետիկ Զարը բարեհաճած է ընդհանուր ներում շնորհել քաղաքական ամէն կարգի դատապարտեալներու, աքսորեալներու, նոյն իսկ անոնց ընտանիքներուն դատական պատիժ յանգցնելով։

Կայսերական այս շնորհէն պիտի օգտուին նաեւ չատ մեր կովկասեան ազգայիններէն, որոնք զանազան քաղաքական յանցանքներու ամբաստանութեան տակ մասամբ դատապարտուած և մասամբ կամովին աքսորի մատնուած էին, ասոնց ամէնը պիտի կրնան օգտուիլ Նիքոլա Զարին ներման հրովարտակէն, և պիտի փութան իրենց հայրենիքը՝ ուր ունէին ընդհատուած աշխատութիւններ, երիտասարդ, գրական, դիտական։ Վերջին կաթողիկոսական ընտրութեան առնչ Երուսաղեմի Պատրիարքարանի ներկայացուցիչ Տաճատիկ Հայկեան, Եփրեմ Փափազեան, Նարեկ Արշաղունի և Սեմոնիկ Ալաճաճեան։

Կը կարծուի որ հայութեան բողոքագիրը վերակազմութիւնէն վերջ պիտի մատուցուի... Ասան ժողովին։

ՍԻՎԼԻՒ ՀԻՍԱՐԻՒ ԱՒՍԱՒՈՑ · ԽՆԴԻՐԸ

Ուսումն. խորհուրդը նկատի առաւ Սիվլիվ Հիսարի Ազգ. վարժարանի Տնօրէնը Դասատու Պ. Սամսոնեան Նաղաշեանի պաշտօնանկութեան շուրջը յարուցուած խնդրոյն առթիւ Գաղատիոյ Առաջնորդարանէն ու Սիվլիվ Հիսարի ժողովուրդէն հասած թերթ ու դեմ գրութիւնները, և նկատելով որ երկու կողմերն ալ.ղրբոր կ'ամբաստանեն ու ամբաստանող կողմն սեկ կը խնդրէ որ մասնաւոր քննիչ մը ղրկուի, որուն բոլոր ծախքերը վճարելու պարտաւորամութիւն կը յայտնէ, հարկ դատեց խնդրել Ազգ.Կեդր. Վարչութեան Բազմաքանի Ժողովէն քննիչ մը նշանակել և անմիջապէս եռամեայ հանել, տեղւոյն վրայ մանրամասն և անաչառ քննութիւն մը կատարելու, որպէսզի անոր ուղեկցորդին ելրակաս ցուցիչներեն հանձնայն կարելի ըլլայ արդար որոշում մը տալ։

ԳԱՂԱՓԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.—Ա. - Ժողովը ուշադրութեան առնելով դատական նախարարութեան կողմէ ուղղեալ ծանուցագիրը եՒԷի Դարուլի թաղային վարժարանէրու շէնքն զանանուած կալուածատոց նկատմամբ, որոշեց յանձնարարել տեղւոյն թաղական խորհուրդին, որպէսզի խնդրոյ նիւթ եղող վարժարանին ֆէրմանը՝ եթէ ունի, դրկէ Պատրիարքարան, ըստ այնմ պէտք եղածը ուղարկելու համար։ Բ.—Ուշադրութեան առաւ Պոլսոյի թաղական խորհրդոյ նոր ընտրութեան անդկագիրը և թաղեցիներէն ամենը կոչմէ մասնակցիլ դիտաղրերը, յետ քննութեան նկատելով որ եղած դիտողութիւնը չեն զորեր բեկանելու կատարուած ընտրութիւնը, վաւերացուց նորընտիր թաղական խորհուրդը։ Գ. Նկատողութեան առնելով Մայր եկեղեցւոյ և ԵՒՒԷի Դարուի թաղական խորհրդոյ կամակերպական վիճակը, որոշեց հրանալ ուղղել նոր ընտրութիւն կատարելու։ Դ. Ժողովը բարեկենդանի առթիւ որոշեց Պատրիարքարանի ընդհանուր պաշտօնութեան երկու օրուան արձակուրդ տալ Շաբաթ և Կիրակի թթի։ (Ս. Խ.— Արդեօք յանձն ըլլան համար...)

ԲԱՌԵՐԴԻՒ հայ մը, որ ինքնապաշտպանութեան համար զենք դիմելով իր վրայ յարձակում գործող ոստանած էր, կարնոյ մէջ դատուելով անպարտ արձակուեաւ, հաստատ ած ըլլալով թէ օրինաւոր անձնապաշտպանութեան պարագայի մը մէջ գտնուած է։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՆՊԱՍՏՆԵՐ.— Ալաչկերտի գիւղացիները Վեհ. Հայրապետին դիմելով խնդրած են որ իրենց գիւղի օգտին հանդանակած գումարը 16 387,սուպ 50 կպ.ը ղրկուի։ Սիմօնդ մերժած է այս խնդրանքը, որովհեւ այդ գումարը յատկացուած է Բագրեւանդի, Ալաչկերտի և Պայազիտ գաւառներու հայ զոհերներու պէտքի համար, և թէ 1906-1910, 4 տարուայ ասկոը, 2302 ռ. 30 կ. ղրկուած է Ազգ. Պատրիարքարան, իր նպատակին յատկացուելու համար։ բայց լուսած ըլլալով թէ Պատրիարքարանը Միսթեալ ընկ. յատ՝ած է թէ այնպիսի գումար մը չէ տասցած, որոշեց բացատրութիւն պահանջել Ս. պատրիարքէն թէ ինչ եղած է այդ գումարը։

ՍԱՄԱԹԻՈՑ Ազգ. վարժարանին մէջ նախորդ օրը կատարուեցաւ Վարդանանց տօնի հանդէսը։ Եկեղեցի աւարտումէն ետք պատարագիչ քահանան հանդիսաւոր թափորով առաջնորդուեցաւ Սահակեան վարժարանի սրահը։ Աւագ պաշտօնի երգեցողութիւններէ և ճիներգումներէ ետք ակաւ բան հանդէս, որուն բացումը կատարեց Պ. Գ. Խաժակ։ Պ. տեսուչը վեր առաւ Վարդանանց ոգին նշանակութիւնը ազգային կեանքի տեսակէտով։ Ապա պէտան երգեր ու արտասանութիւններ, ամէնքն ալ պատգամային յարմար և ազգ կերպով երգուած ու արտասանուած։ Մէջ ընդ մէջ Սամաթիայ Փաւէֆրի խումբը կը նուագէր սիրուն կտորներ։ Հանդէսին մէջ եղան նաեւ երկու առանձնաստութիւններ. առաջինը՝ Տքթ. Ա. Բարսեղեան չեչեց թէ Հայերս Վարդանանց պատերազմին յիշատակը կը ասենք, ոչ թէ երբեւ պատերազմ, որուն արձաւրքները ամէն ժամանակ աւելի ներկայիս ղղացաւած է, այլ երբեւ գաղափարական պայքարի մը յիշատակը, որ մեր ազգային գոյութեան հետ կապ ունի։ Երկրորդ առանձնաստութիւն էր Պ. Գէորգ Մեսրոպ, որ անուշամ մը ալ չեչեց օրուան ասին նշանակութիւնը և յայտնեց թէ Վարդանանք խուսալ քիչ էին, ափ մը մարդեր, որոնց հակառակ կամ անտարբեր մասնակցութիւնը ամբոխներու թիւը անհամեմատ շատ էր, բայց այսօր այդ սակաւաթիւ անձերու յիշատակն է որ կը ասէ Հայ ժողովուրդը։ Վարդանանց պատերազմը արեւմտեան և արեւելեան քաղաքակրթութեան պայքարն է։ Հայը ինչպէս մինչեւ այսօր Վարդանանց ատենն ալ եղած արեւմտեան քաղաքակրթութեան ասկիրան՝ ապրեալքի մէջ։ Երկու առանձնասոններն ալ գնահատուեցան ու ծափահարութիւններ ընդունեցան։ Հանդէսին փակումը կատարեց Պ. Խաժակ, յանձնարարելով միշտ բարձրանալ Վեր, յիշելով Վարդանանները։

Մեծ բազմութիւն եկած էր հանդէսին, և դոն ապաւորութեան տակ մեկնեցան։

ԱՅՍ. ԳԻՇԵՐ ժամը 9.50ին տեղի պիտի ունենայ չքեղ թաղերարանդէս մը՝ նախանձանութեամբ Սամսոնիայ ժողովրդոյ լարանական միութեան։

ՈՒՍՈՒՑՉ. ԺՈՂՈՎԻ Սահաթիայ Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի ունենալով երէկ, ընտրուեցան ընդհ. ժողովի իրենց առենապետ Պ. Տրանգիլ Պարքեան և առենադպիր Պ. Կոլեանիկ Պարիկեան, իսկ Վաշտեանի անդամ ընտրուեցան Պ. Պ. Յարութիւն Եայլեան, Մինասիկ Զիլեան և Օր. Սիրանոյշ Թանուղեան. իսկ օժանդակ անդամ ընտրուած են Օ. Լուիզ Փափազեան և Օր. Աշխէն Պէրպէրեան։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բեթլեհեմ, 6 Մարտ.— Իտալիոյ Բեթլեհեմի նոր դեսպան Մարքիզ Գարլոթի Զարին կողմէ հանդիսաւորապէս ընդունուեցաւ և իր վկայագիրները յանձնեց։ Մարքիզ Գարլոթի մինչեւ նոյն ժամանակ Զարին յանձնեց Իտալիոյ թագաւորին ինքնագիր նամակը Ռոմանոֆներու յոբելեանական հանդէսը շնորհաւորող։ Զարը նաւ մը տրամադրեց, ուր յայտնեց իր անձնական համակրութիւնները Իտալիոյ թագաւորին հանդէպ և յիշեց ամբողջ Ռուսիոյ հոմակրանքը Իտալիոյ նկատմամբ։ Զարը ուրախութիւն թէ նոր դեսպանը ռուս կառավարութեան կողմէ բարեկամական և մտերիմ ազակցութիւն պիտի գտնէ։

Հռոմ, 6 Մարտ.— Իտալական կառավարութիւնը և երեսփոխանական ժողովը Դերմանիոյ ծավալին նախարարին ցուցակցական հեռագիրներ ուղղեցին Հէլիոպոլսի արկածին առթիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

«Ի՞նչպէս խմբագրականէն.— Գործ չունինք... ըսի ըսուով կ'զբաղինք։ Այսօրուան մասն ալ նախարարական տագնապն է։

Տարօրինակ զրոյցներ կը շրջին տագնապի մասին։ Ոմանց կարծիքով Էնվէրն փրկելու համար իշխանութեան գլուխ բարձրացող կառավարութիւնը հաստատութիւն կնքելու իրաւասութիւն չունի, եւ քանի որ Էնվէրն չկրցաւ փրկել, պէտք է հրաժարի... ուրիշներ աւելի նուրբ և աւելի խորամանկ կը խորին։ այս դանիքը պէտք է երթայ, բայց հաստատութիւնը կնքելուն պէտ պէտք երթայ, կ'ըսեն։ Այս բոլոր կարծիքներէն նախարարական տագնապի զրոյցներ կ'ելնեն և կը տարածուին։

Տաղնա՞պ, տագնա՞պ. տակաւ մենք տագնապի մէջ է որ կը լսենք։ Եւ դեռ տագնապ կ'ուզենք... այս ազգասերուն վրայ նոր նախարարական տագնապ մը աւելցնել կ'ուզենք... մեզ։ Եթէ մեր անձերուն և մեր զուարճութեան համար չենք ցանկի, պետութեան և ազգին զիանք և գանք տա ժամուն տագնապի խօսք չենենք ...որովհեւ տակաւ տեր է այս պահուս։

Ներկայ կառավարութիւնը թալ ըմբռնումի մը վրայ իշխանութեան գլուխ անցաւ։ Իրաց վիճակը չըմբռնած գործի գլուխ անցնիլը թալ էր։ Սակայն պէտք է խոստովանիլ որ կառավարութիւնը անմիջապէս փութաց այս սխալը դարմանել։ Մամուտ Շեվքեթ փաշայի այս մասին ցոյց տուած քաղաքական իմաստութիւնը այսօր թերեւս չենք տեսներ. տակայն ամէն պարագայի տակ վաղը պատմութիւնը զայն պիտի գնահատէ։

Անտակ է եւ, այս կառավարութիւնը մի միայն իր անձնական շահերուն վրայ մտածելով, հետեւաբար ուռուց հաշտութեան մտնալու, գերար պատերազմը շարունակել և անիրագործելի նպատակներու ետեւէն, բայց խօսինք, էնվրնէի ետեւէն վազել... եւ յետոյ, «ինչ ընենք, մենք էնվրնէ պիտի երթայինք, տակայն ան չդիմացաւ և մեզ չսպասեց ինկաւ։ քանի՞ կրնային ժողովուրդը խաբելու աշխատիլ...

Սակայն այդպէս չեղաւ, ներկայ կառավարութիւնը իր դիրքը պահպանելու համար հայրենիքին շահերը զոհել յանձն չաւաւ... և անմիջապէս հաշտութեան կուսակից եղաւ...

Ասոր համար զոհագութիւններ ալ յանձն պիտի առնէ։ Օսմ. Հանր. Պարտքի մէկ մասէն և պատերազմական սուրանքէն ազատելու պայմանով թերեւս էնվրնէն ալ վաղ պիտի անցնի... տակաւ ինչ ըսէ, ինչ իր գլուխն երթալով բերդաքաղաքը փրկելու չէ եւ։ Մենք չենք կրնար երթալ, ազգը նայնպէս...

Ասոր համար ոչ թէ կառավարութեան դրոյը խանգարելու է, այլ պէտք է զայն քաջալերելու աշխատիլ։ Ներկայ կառավարութեան հաշտարար գործունէութիւնը խանդարել և Նոյեմբր դակիչէը իր հեռաւոր գործունէութիւնէն վար առնելը մեր նպատակն են, վերջին ընթացքով զուր տեղ ամբոխ մը կորնցուցինք, ամբ՞ մը ևս կորսնցնել կ'ուզենք...

ՎԵՐԶՇԱՊԵՏԸ

Երէկ առաւ վարչապետը պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ զբաղեցաւ պատերազմի վայրէն եկած հեռագիրներու քննութեամբը և խորհրդակցութիւններ, կատարեց և հարկ եղած հրահանգները տուաւ։

Վարչապետը յետոյ ժամը 9ուկէսէն Բ. Դ. ւռ գալով ծովային նախարարին հետ կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԸ ԿԸ ԹՈՒՆԱՒՈՐԵՆ

Պուլկարները Զաթալճայէն մեկնելու ժամանակ աղբիւրներու ջուրերը թունաւորած են։ Զաթալճայի ոստիկան զինուորներու սպաներէն մէկը իմացուցին պէս յիշեալ աղբիւրներուն վրայ երկու պահակ ժամապահներ դնել կուտայ՝ որպէսզի ժողովուրդը և զինուորները աղբիւրներուն չմօտենան, մինչեւ որ մաքրեն զանոնք։

ՍՈՒՐԼԱ ԷՖ. ՈՂՋ Է

Օսմ. գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Եանեայի նախորդ երեսփոխան Սուրլա էֆ.ի կախուած ըլլալու մասին եկած զրոյցները բացարձակապէս անհիմն են։

ՋԻՒՆԸ ԿԷԼԻՊՕՂԼԻ ԵՒ ՋԱԹԱԼՃԱՅԻ ՄԷՋ

Կէլիպոլլի եկող ճամբորդներու յայտարարութեանց համաձայն այն կողմերը ձիւնը Զուկէս մէթրէն աւելի բարձրութեամբ մը դեռինը ծածկած է։

Նոյնպէս Զաթալճայի մէջ փութրիկը և ձիւնի մրրիկը տեւած են մինչեւ ամսոյս 18, ուրկէ յետոյ օդը բոլորովին պարզուած է։

Թէեւ իմաց տրուեր է թէ ճէպտա գիւղի մէջ պամպա եւալ դէնքեր կը գտնուին, բայց խուզարկութիւններ կատարուելով մէկ քանի մարթին միայն գտնուած է։

ՆՈՐ ՖՐՈՒԻՐԻ ԹՆԴԱՆՈՑՆԵՐ ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պոլսէն «Ճէյլի Ֆրոնիքլ»ի կը գրեն թէ օսմ. բանակին համար ապառիկ 18 հատ «Բրուտի թնդանօթներ բերել տրուած են։

ՆԱՐՏԸ ԵՒ ԹՂԹԱԽԱՂԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՍՐՃԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Շէյխ իւլ Իսլամի դրկած մէկ շրջաբերականին վրայ, սրճարաններու մէջ նարտը և թղթախաղը արգիլուեցան։

«ԱԼԷՄՏԱՐ» ԴԱԳԱՐՄԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Եը տեղեկանանք թէ «Ալէմտար» դագարման դատապարտուած է։ Իր խմբագիրներէն Ռէֆի Ճէվատ և Էմին Լամի պէյերու հետ պատասխանատու Գտարի պէյը պաշարման շրջանակէն դուրս վտարելու որոշուած է։

ԵՐԻԿՈՒԱՆ ՄՇՈՒՇԸ

Երէկ առաւ ժամը 7ուկէսին մշուշ մը սկսաւ օր յետոյ սաստկանալով վտփոր և Գարը Դիւղ գացող չգնացաւերը իրենց ասպին երթեւեկը չկրցան կատարել։ Մշուշին առաջ ճամբայ ելլող չգնացաւերը սարպուեցան դադրեցնել իրենց գնացքը և իրենց ամէնէն մօտ նաւամատոյցները երթալով ժամին աւելի սարպուեցան սպասել։ Ժամը 9ին մշուշը ցրուեցաւ և չգնացաւերու երթեւեկը վերսկսաւ։

— Իրաւունք թերեւս իրաւունք ունիք։ Վերջապէս անպարանք պէտք չէ։ Պիտի ապասպ որ ի վիճակի ըլլաք հրամանը տասրագրելու... Իրաւ է որ այդ տարիքը չատ չուտ պիտի ներկայանայ, Պ. Բարեքլան հաւանաբար օգուտ պիտի քաշէ կծիկը դնելու համար, բայց սիրաս հանդարտ է, կրնամ ապասել համարութեամբ վրէժխնդրութեան ժամուն։ Եւ գալով ձեզի, անշուշտ պիտի, չնեղուիք այսքան ազատի բանի մը համար և պիտի կրնաք կարեմ, դարձեալ գրաւել թաղաւորին ամբողջ չները։ Վերջապէս մեր վեհափառ ձեր երեւակայածին չափ կատարի մէկը չէ...

Պատպա Ռոյա որոշումը տուաւ մեկենիմեկ.

— Երդում կ'ընե՞ս որ այս մաղաղաթը չարաչար պիտի չգործածես, ըսաւ։

— Է՛հ, ի՞նչ ապօրինի չան կ'ուզէք որ ինձի պէս խեղճ ազրմելի մը կարենայ հանել այդ քառանկեան մաղաղաթին։ Եթէ գանձատոմս մը ըլլար, ինչ որ է, կը հասկնայի... բայց ասիկա։

Պատպա Ռոյա բացաւ սենեակին մէկ դաղանի դրդրոցը։ Անկէց ուռաւ ճերմակ թաւրեթէն մրն որոնցմէ ունէր թոքաւորին գաղանի հրամաններուն գործադրութեան համար և երկարեց այն Սանթուրիոնի, ըսելով.

— Ա՛ռ, ինձի պիտի վերադարձնես դանիկա գրծդ լմեցնելէն վերջ։

Սանթուրիոն առաւ մաղաղաթը չատ զարդ դէմքով. բայց եթէ Պատպա Ռոյա կարենար որոշել իր ազդակներն աչքին մէջ յանկարծ վառող յարթանակին կայծը, տարակոյս չկայ թէ անոր ձեռքէն վայրկենաբար պիտի խլէր տասուր թուղթը։

Բայց Պատպա Ռոյա քան մը չորոշեց։ Բան մը միայն տեսաւ. ա՛յն թէ վրէժ պիտի լուծէր Բարեքլանէն և մէկ անդամէն պիտի՝ վերջնատասարէր խախտուած կարծած իր վարկը։

Սանթուրիոն թանկագին մաղաղաթը թաղեց իր ցնցոտիներուն տակ և դէպի դուռը ուղղուելով.

— Ինչ տանէն, հօրեղբայր, ըսաւ։ Վայրկեան մը չունիմ կորսնցնելու և տակաւն պէտք է երթալ տարաղ փոխել։

Ադէն Սանթուրիոն դուռը բացած էր, երբ Պատպա Ռոյա, այս հոկայի մէջ անսովոր երկչոտութեամբ մը, մրմռաց.

— Դրէսթոպա՛լ...

Սանթուրիոն նորէն հրեց դուռը և սպասեց։ Բայց տեսնելով որ Պատպա Ռոյա, խիստ չփոթած, չէր կրնար խօսելու որոշում տալ, ըսաւ անոր այն բոլոր ընտանութեամբ՝ զոր գալէ գլուխ խօսակցութեան մէջ միայն կը ներէր իրեն։

— Վայրկեանները թանկագին են, մարդը կրնայ թաւաքիլ մեր ձեռքին։ Տեսնենք, պարպեցէք քսակնիդ մէկ անդամէն, բայց չուտ ըրէք...

— Այդ օրիորդը, ըսաւ հոկան կարմրելով։

— Ժիրլանա՞... ահա թէ ուր է ձեր դէպքն։ դէպ, հեգնեց Սանթուրիոն։

Առանց հեգնանքը հասկնալու, Պատպա Ռոյա յուրեց։

— Չեմ կրնար... եթէ տարիքը ներկայանայ... մէկ քարով երկու հարուած տալ...

— Կրնայ ըլլալ, ըսաւ Սանթուրիոն նորէն ժպիտով մը, եթէ տակաւ ազիկը պանդկոն է... որովհետեւ, այլապէս, յիշեցէք թէ ով որ մէկ անդամուն երկու նշանաստակի եռանկ վազել ուզէ, կրնայ երկուքն ալ կորանցնել։

— Բայց եթէ հոն ըլլայ, պնդեց Պատպա Ռոյա։

ալանէն և մէկ անդամէն պիտի՝ վերջնատասարէր խախտուած կարծած իր վարկը։

Սանթուրիոն թանկագին մաղաղաթը թաղեց իր ցնցոտիներուն տակ և դէպի դուռը ուղղուելով.

— Ինչ տանէն, հօրեղբայր, ըսաւ։ Վայրկեան մը չունիմ կորսնցնելու և տակաւն պէտք է երթալ տարաղ փոխել։

Ադէն Սանթուրիոն դուռը բացած էր, երբ Պատպա Ռոյա, այս հոկայի մէջ անսովոր երկչոտութեամբ մը, մրմռաց.

— Դրէսթոպա՛լ...

Սանթուրիոն նորէն հրեց դուռը և սպասեց։ Բայց տեսնելով որ Պատպա Ռոյա, խիստ չփոթած, չէր կրնար խօսելու որոշում տալ, ըսաւ անոր այն բոլոր ընտանութեամբ՝ զոր գալէ գլուխ խօսակցութեան մէջ միայն կը ներէր իրեն։

— Վայրկեանները թանկագին են, մարդը կրնայ թաւաքիլ մեր ձեռքին։ Տեսնենք, պարպեցէք քսակնիդ մէկ անդամէն, բայց չուտ ըրէք...

— Այդ օրիորդը, ըսաւ հոկան կարմրելով։

— Ժիրլանա՞... ահա թէ ուր է ձեր դէպքն։ դէպ, հեգնեց Սանթուրիոն։

Առանց հեգնանքը հասկնալու, Պատպա Ռոյա յուրեց։

— Չեմ կրնար... եթէ տարիքը ներկայանայ... մէկ քարով երկու հարուած տալ...

— Կրնայ ըլլալ, ըսաւ Սանթուրիոն նորէն ժպիտով մը, եթէ տակաւ ազիկը պանդկոն է... որովհետեւ, այլապէս, յիշեցէք թէ ով որ մէկ անդամուն երկու նշանաստակի եռանկ վազել ուզէ, կրնայ երկուքն ալ կորանցնել։

— Բայց եթէ հոն ըլլայ, պնդեց Պատպա Ռոյա։

ԻՕՏ.—Մինչու այսքան չար ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և ակարակամ մարդոց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածաւոր Վիճակի է, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար ոյժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալեհվէրտիի դեղարանը, Պահէ Գարու Եէնի Բօթիհանէ Ճամբէր։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԳՈԼԷՄԵԼԵԱՆԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Ագա Ճամիի դիմացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս հաստատած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուշադրութիւն, հշտապահութիւն և աչալուրջ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ս և է գեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մէր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք ամենայն ամենայնի պատրաստ։ Հանրութեան ամենանուրբ պահանջմունքներու համաձայն գեղերու խրդճամիտ պատրաստութիւն դեղերու ամենէն ժամանակ։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր զուտաւոր հայ ազգակիցներուն գործունէութիւն համար մասնագէտ ատաքնակարդ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն ջիղերութիւն կը ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Բիչ առնուազն մէկ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութիւնէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեղծիներէ ազդակի բերել տալ դեղերու մեր։

Զուլեցիկական պատուոյտի ժամանում շաբաթը 2 անգամ։

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդագողովներ

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏՕՆԵԱԼ

ՎԵՀ. ՋԱՐԻՆ 1881 ՄՐՏ 20Ի ՈՒՐԱՔԱՋՎ

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԲԵՆԵՐՍՈՒՐԳ, ԻՐ ՄԱՂՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ, թիւ 37, ՄՕՐՄՕՒՔՑԱ.

Ընկերութեան ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՀ ամբողջովին վճարուած	ֆր.	13,250,000
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	»	231,840,000
Յայտնի ապահովագրեալներուն ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ և ՎՆԱՍՈՒՑ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ	»	774,840,000
1911 թն Դանձուած ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ և ՏՈԿՈՍ	»	124,086,000

«ՌՕՍԻԱ» Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ստանձնէ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԵՄ ապահովագրութիւններ

ԿԵԱՆՔԻ ապահովագրութիւններ զանազան կարգի

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԵՄ ապահովագրութիւններ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒՆ՝ իսպէս նաև՝

Շոգենաւով և երկաթուղիով ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԵՄ ապահովագրութիւններ և՝

ԱՊԱԿԻՆՆԵՐՈՒ ԿՈՅՐՈՒԵԼՈՒՆ ԴԵՄ ապահովագրութիւններ

Մանրամասնութեանց և ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել բնակութեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Կ. Գալաթիա, Ղալաթիա, Քարաքիոյ վրայ՝ Զիւիլի Բէյիքբէ խան, կամ ՍՏԱՄԱՏՕԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Այբէ Եֆ. Ճամբէր,

Տիւրեղ գաւէ խան, թիւ 20

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖՆԻԶ ՍՏԱՄԱՏՕԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏՆՕՐԷՆ

Ց. Ֆ. ԲԻԶԻՆԵԱՆ Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ԿԷՏԻՒ ՔԱՇԵ, ԳԱԼԻ ՔԱՇԵ ԵՕԳՈՒՐԻՆ

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՕԱՏՈՒՐԵԱՆ

տար գնդարանը որ հասարակութեան վստահութիւնը արժանացաւ, ուստի ստացուցէ գեղերու խիստ թարմութիւն։ Դեղարանս իր յանձնարարութիւնները դրած է Գալաթիոյ հանրայնի, որպէս զի անդամ իր յանձնարարները դրած ունենան։ Դեղարանս բերած է "Ելիքս" մարդացուած ՄԻԼԱՍՅՈՊԱՆ, ամենասպիտակ փոշին, որ մէկ տարուան ընթացքին կ'նոր մնալիս։

ԵՐ ԲԻՒ ԼՈՒՄ ԵՐ ՔԱՐՁԵԼ

ԴՈՒՆԻՐԸ ԴԻՒՐՄԱՏՈՒՄԻՆ ԵՒ

ՊԵՏՔ.— Այս գնդարանը կը յանձնէն քարոզ ու կարող բժիշկներ և կը դրամատրէն հիւանդներ մասնաւոր սենեակի մը մէջ։ Հինգշաբթի եւ օրէ մինչ և. յորեկոյթի եւ օրէ առաջ ձրի գաղտնաբար։

Դեղարանիս քաղաքի գեղերը զուտ անգլիական են, պատրաստուած զգուշաբարձական ուշադրութեամբ մեր ներքին մեքենաներու համեմատ։

Դեղարանս ունի նոր մեքենաներ մը գնուած Գերմանիոյ, ուր ամենայն գեղերու հարմարութիւնը։ Դեղերուն գնագրերը ամենաէժան։ Դեղերուն ապրանքներ։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒԹՅՈՒՆ

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵԻՈՒ

Ց. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է շահիլ լաստիկ օրդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ռուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի ճոխ մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Ցանկութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ գիւրութիւն յանձարդաց։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փոխով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի» անդրկանութիւնը գիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարգ օրենսդրա և ենթադրա մանաւանդ ինքնութիւններէ բաղկացած, որ կ'ստանձնէ թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներէն յանձնարարուած գործերուն փութանորդութիւնները գաղտնի և վարչական հեռագրութիւններ, զինուորագրութիւնն վերաբերեալ գործերուն, թէ մեքենաներ և կալուածներ ստանալու գործերու զեղչումները, դրամական փոխառութեան և ապահովութեան կալուածական մշակութիւնները, մանաւանդ թնդրանքները, վաճառատունները պարտաւորուած մասնակցութիւնը խիստ գիւրամատչելի վարձքով և գաղտնի ազնիւութեամբ։

Դիմել Պոլսոյ Ալի ճամբէր՝ Մանզումէի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անունին Ծ. Քանանեան էֆ.։

ՏՕՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԵԼՈՒԶԻՆԷ ԱԶԳԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարդի Բիշիկան կամաւորական ակնարանական քիթերուն մէջ իր ամանաղ ուսութիւնը կատարելագործած և Գէնէվ—Վենի հիւանդանոցի մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար ժամանակ գործած և փորձառութիւն ձեռքբերուած ըլլալով, մեծ ենթադրով կը դարմանէ ոչի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, իսկոյն (յաջող) կը լուսէ ասանց գործողութեան, և մինչև ցարդ Պոլսոյ մէջ յաջողուած Գրոգ. Գալաթի գործիքով դարձ ի տեսիներու և հիւանդանոցներու և ինքնուն ցուցնող ակնոցներ Լուսաց։ Քիչուէն ասալ եղած ոչչի հիւանդութիւնները երակներուն մէջ նորատեսակ գիր մը հերքելու արդարանալ կը դարմանէ։ Մեծ յաջողութեամբ և տասնը ցաւ. ոչ տեսնելու կը տարարէ քարեսարքի (գէրտակ) և ոչչի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ. տեսանելիներն ղարդ և տեսնելու ոչչի բնակարան յաջ և նման տարուանական ոչչիր կը դիտուին։ Հիւանդ ի քաղաքի ամէն որ, մինչև գիշեր ոչ, Գալաթիոյ, Հասանբէյ գեղեցիկ գիշեր, Բիլիզնան գեղարդ, ցեռ տրէ վերջ Գերա, Շերտակ ճամբայ, Թագսիմի Ցրտնաբերան հիւանդանոցի ոչ մեծ ոչչերի աստիճանաբար Ուրարի տրէրը ինչալ գեղարանը դեռ տրէ առաջ։ Բայ Սեպտեմբերի տրէրը դեռ տրէն վերջ իր աշխատանքը Գերարար և գործանելու ազգաւոր հիւանդները

ՈՒԻԿԻՆԵՐՈՒԵ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ՝

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄՋՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕԹԹ. Ա. ԷՍՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դրութեամբ և կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գազդիական ախտը, սնկաբոզութիւնը և արգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչև իրիկուն կը գտնուի Պոպը Ալի ճամբէր, Մէսէրլիք օթելի դէմը, Քամբէ լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կինոբաս համար յատուկ տեղ կայ։ 50—10

ՏՔԹ. Հ. ԻՆԿԻԼԻԶԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԾՆՆԴԱՄՋԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԷՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գիտական ամենավերջին մեքենաներով կը դարմանէ հինն նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, տերմնահոսութիւնը, նախպէ-միզամանի, երիկամունքի և Բրոսթատի հիւանդութիւնները։ Իսկ ֆրանկախտի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հինգսէն կը բուժէ ի հարկին 606 ի չխնայելով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակիէ ամէն օր Պահէ գարու, Պողոսեանին դէմ, Սիրանոյշ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—28

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹՈՐ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1908 թուականէն ի Բարիզ, Ամերիկեան հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր ժամանակագրութիւնը, ան թանկագին և մեծ ցանկ ստացած ըլլալով դեղերու գործածութեամբ, դարձեալ արեան մէջ ներարկումը, գիշերանոցի Բարիզի և Գերմանիոյ դեղերէն զատ, մասնաւոր Բարիզի Էրէնիի գարմանատան մէջ։ Ամէն տեսակ հիւանդութիւններուն մեծ ոչ ոչ ոչ